

Čís. 2501.

Vymáhání nároku proti soukromé železnici pro škodu, vzniklou před převratem, není na závalu, že na dopravě byl účastněn i býv. c. k. železniční erár.

(Rozh. ze dne 11. dubna 1923, Rv II 516/22.)

Žalobce odevzdal dne 28. června 1918 ve stanici státní dráhy Ústí n. L. k dopravě koš do Těšína na dráze košicko-bohumínské. Ježto při dojití koše dne 6. července 1918 bylo zjištěno, že byl cestou vykraden, domáhal se žalobce náhrady škody na dráze košicko-bohumínské. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci soudem odvolacím (§ 503 čís. 4 c. ř. s.) není opodstatněn. Dle Šu 100 (3) žel. dopr. ř. ze dne 11. listopadu 1909 čís. 172 ř. zák. byl žalobce oprávněn domáhati se náhrady škody způsobené mu vyloupením zavazadla za železniční dopravy z Ústí n. L. do Těšína, na žalované společnosti, která v čase, když škoda vznikla, to jest v mezidobí od 28. června do 6. července 1918, provozovala veřejnou železniční dopravu na trati Bohumínsko-Košické (§ 1 žel. dopr. ř.). Žalovaná společnost převzala zasláné zavazadlo od tehdejší dráhy státní společnosti k další dopravě a tím vstoupila samostatně do smlouvy dopravní a měla dopravu zboží provést dle obsahu nákladního listu. Závazek žalované strany k náhradě škody z uvedeného důvodu jest tedy zcela samostatným a není žalovaná strana oprávněna, odkazovati žalobce na bývalou rakouskou dráhu státní železniční společnosti, byť i se zjistilo, že zásilka byla vykradena ještě za dopravy po této dráze, tedy dříve, než byla žalovanou drahou převzata. Již první soud správně poukázal k ustanovení třetího odstavce Šu 100 žel. dopr. ř., že žalobce, podav žalobu na dráhu, která n a p o s l e d zboží s nákladním listem k další dopravě převzala, vykonal právo volby a nemůže ani již žalovati dráhu, která zavazadlo odeslala. Kdyby se byl žalobce rozhodl, žalovati dráhu, zavazadlo odesílající, která v té době byla provozována bývalým c. k. železničním erárem, bylo by ovšem bývalo dle zákona ze dne 23. července 1919, čís. 440 sb. z. a n. sporné řízení přerušiti. Tohoto zákona se však žalovaná společnost dovolávati nemůže, ježto v době převzetí dopravy zásilky byla drahou soukromou a ani pro svůj postízní nárok proti býv. provozovateli společnosti státní dráhy (St. E. G.) nemůže přerušeni tohoto sporného řízení se domáhati, zvláště když pro výsledek nynější rozepře jest lhostejným, zda bude míti případný postih žalované strany ve smyslu Šu 100 odstavce pátý žel. dopr. ř. úspěch, poněvadž žalovaná společnost jest tu práva ze smlouvy dopravní zcela samostatně, jak již výše bylo doličeno, a mylným jest názor dovolatelky, že žalobní nárok nečelí v podstatě proti ní, nýbrž proti bývalému provozovateli společnosti státní dráhy, t. j. proti

býv. c. k. železničnímu eráru, i závěr z tohoto mylného předpokladu dovolatelkou činěný. Neprávem se také odvolává jen všeobecně na mírovou smlouvu St. Germainskou, nemohouc ani uvést její ustanovení, která by podporovala v dovolání hájený názor. Než ani z výnosu min. železnic ze dne 23. října 1920 čís. 46213, který ovšem nemá moci zákona — nelze dovodit, že sporné řízení třeba přerušit, neboť jak z předmětného označení výnosu zjevno, týče se především jen vymáhání pohledávek proti býv. rak. státu po rozumu čl. 248 mírové smlouvy St. Germainské, kdežto v této rozepři domáhá se žalobce náhrady škody na žalované železnici jako dráze soukromé. Ani okolnost, že škoda vznikla před státním převratem, nemůže býti nároku žalobcovu na újmu, zvláště když obě strany i po převratu zůstaly v témže novém státním svazku a když ustanovení §u 100 žel. dopr. ř. ze dne 11. listopadu 1909, čís. 172 ř. zák. zůstalo i po převratu v platnosti a teprve čl. II. vládního nařízení ze dne 13. května 1921, čís. 203 sb. z. a n. byl tento dopravní řád zrušen.

Čís. 2502.

Zákon ze dne 27. dubna 1922, čís. 130 sb. z. a n.

Ochrana nájemců nevztahuje se na (pod)pacht živnosti mlynářské.

V tom, že pachtýř mlýna ustanovil třetí osobu správcem mlýna s tím, že mu bude odváděti určité vymezenou část melného, nelze spatřovati ani smlouvu služební ani společenskou, nýbrž podpachtovní.

(Rozh. ze dne 11. dubna 1923, Rv II 243/23.)

Žalobce, nájemce mlýna, ustanovil žalovaného správcem mlýna, a vyhradil si polovinu melného ze 70 vagonu obilí. Ve smlouvě bylo stanoveno, že, kdyby žalovaný v podstatných částech svým povinnostem nedostál, má žalobce právo, smluvní poměr kdykoliv zrušit. Žalovaný nastěhoval se do mlýna. Neodváděl však žalobci řádně podílu na melném a dopustil se vůči němu a jeho rodině urážek na cti. Domáhal se proto žalobce žalobou, by žalovaný mlýnské místnosti vyklidil a jemu odevzdal. **O b a n i ž š í s o u d y** žalobě, proti níž dovolával se žalovaný kromě jiného zákona o ochraně nájemců, vyhověly, **o d v o l a c í s o u d z** těchto **d u v o d u**: Pokud jde o posuzování smlouvy stran s právního hlediska, nesdílí soud odvolací názor prvního soudce, že jde o smlouvu společenskou, neboť jsou tu veškeré podmínky služebního poměru ve smyslu zákona ze dne 16. ledna 1910, čís. 20 ř. zák. I kdyby žalobce nebyl kupcem ve smyslu obchodního zákona, byl by tu služební poměr ve smyslu tohoto zákona podle §u 2 čís. 1 a provozování mlynářské živnosti žalobcovy žalovaným jako správcem, byť i na vlastní účet bez skládání účtu »kupeckou službou« (§ 1 a 2 cit. zák.). Že úmysl žalobce k tomu směřoval, vysvítá jednak ze svědecké výpovědi Dra L-a, kterému žalobce sdělil, že chce vzít žalovaného na mlýn jako dílovedoucího (stárka), jednak z doslovu písemné smlouvy. Ostatně jest v tomto případě úplně lhostejno, zda smlouvu jest mít za služební či společenskou. Neboť v obou případech jest vyloučeno, spatřovati v poměru stran poměr nájemní. Tomu, že vůle stran směřovala k uzavření smlouvy ná-